

מילין יקירין ויהודשים נפלאים מלוקט מדברות קדשו ותורתו של רבי דוד חי אביהצדק שליט"א

מִי־הָרֵא חֹדֶת־הָא

חֹדֶת־הָא דְאֹרֵי־הָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

תבשרנו בשורות טובות

החיים ותעצר המגפה, ושוב לאחר פסוק אחד נאמר 'וישב אהרן אל משה וגו' והמגפה נעצרה, וכבר עמדו בשאלה זו רבים ממפרשי התורה.

יתכן לפרש הפסוק, שאהרן שב אל משה ובישר לו שהמגפה נעצרה, ואחר שמתחילה נעצרה המגפה כמו שכתוב 'ותעצר המגפה', אבל אהרן הכהן לא אמר די בכך שמנע את המגפה מעל ישראל, אלא טרח לשוב ולבשר בשורה טובה זו למשה רבינו, וזהו שנאמר 'וישב אהרן אל משה וגו' והמגפה נעצרה, כלומר בשובו אל משה רבינו סיפר לו כי המגפה נעצרה מעל ישראל, כי ביקש לבשר לו את הבשורה הטובה.

המגפה נעצרה מכח ברכת הצדיק

אפשר לומר עוד שבא אהרן הכהן להודיע כי ההצלחה שלו היא מכח ברכת משה רבינו ע"ה שציווהו לעצור המגפה ולכן חזר ואמר למשה רבינו כי המגיפה נעצרה. כח זה נמצא בכל הדורות שכן 'איתפשטותא דמשה בכל דרא', ובכל דור מגינים הצדיקים על המקום מכל צער ומגפה. ועוד יותר מכך מצינו כי גם האמונה בברכת הצדיק ממשיכה ברכה להינצל מהמגיפה, כאשר מסופר כי פעם בשעת מגיפה שהפילה חללים רבים, הכריז הרה"ק בעל ייטב לב ע"ה כי כל מי שיסתכל בצורתו לא יאונה לו כל רע, ואכן התפרסמו דבריו בערי האזור ורבים נהרו להביט בצורת קדשו כדי להנצל מהמגפה, וכאשר הבחין הרה"ק בבני אדם העומדים ומתבוננים בו תמה לפשר מעשיהם, וכשהשיבו לו שהם מבקשים להנצל ממוות בזכות הסתכלותם בפניו, תמה לפשר הדבר כי אינו זוכר שיצא דבר זה מפיו, אמנם התיישב בדעתו כי אם אמנם יצא כן מפיו בודאי תתקיים הבטחתו ותעמוד להם הזכות, ואכן זכו להינצל מכל רע ככל היוצא מפי הצדיק.

אהרן הכהן בא לבשר למשה רבינו בשורה טובה כי נעצרה המגיפה

ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה. ויהיו המתים במגפה וגו'. וישב אהרן אל משה אל פתח אהל מועד והמגפה נעצרה (יז יג-טו). כתוב במשלי (טו ל) 'שמועה טובה תדשן עצם', לפיכך אל ימנע

מילתא דפליאה

סופו הנורא של המלשין

בקר וידע ה' את אשר לו (טז ה). בפרשבורג עירו של החתם סופר ע"ה היה דר רשע בשם שמחה, שעינו היתה צרה בתלמידי החתם סופר העוסקים בתורה, ואיים שילשין עליהם למלכות כי משתמטים הם מעבודת הצבא, והתרברב כי ילבישם כולם במכנסיים אדומות של הצבא. כאשר נוכחו ראשי הקהל בסכנה המרחפת על הישיבה, אצו אל רבם החתם סופר ונכנסו אליו בעיצומו של לימוד שיעורו בישיבה, כדי להודיעו על כך ולשמוע ממנו כדת מה לעשות, ולפי שלא היה מפסיק אז כדיבור רמז להם לומר מה בפיהם, כאשר סיפרו הדברים וגעו בבכיה שצריך לפעול מיד לביטול רוע הגזירה, המשיך החתם סופר בלימודו כאילו מאומה לא היה.

העסקנים הנאמנים נשארו על עמדם ולחשו שוב שצריך לפעול בלי שום דיחוי הורה החתם סופר באצבעו על הגמרא וענה 'הרי אנו עושים', והמשיך להרצות שיעורו בלי שום שינוי.

לאחר השיעור הלך החתם סופר בלויית ראשי הקהל אל המלשין כדי לנסות ולדבר על לבו אך ללא הועיל, אותו רשע לא קם ולא זע מפניהם, והתחצף ואמר שאין לו מה לדבר אתם כאן, ולמחרת בבוקר יוכלו לשטוח כל דבריהם בבית המשפט. נענה החתם סופר ואמר בוקר וידוע ה' את אשר לו, ומיד עזבו את הבית. לאחר שיצאו מפתח הבית נשתרבה לשונו של הרשע ומחנק עלה בגרונו, אשתו של המלשין בראותה צרתו אצה לה הדרך אחר החתם סופר לבקשו על נפש בעלה שיתפלל לרפואתו, נענה החתם סופר, אני מתפלל עבורו תפלה ההוגנת לו 'ולמלשינים אל תהי תקוה וכל המינים כרגע יאבדו', ותוך כדי דיבור יצאה נשמתו.

החתם סופר ברצותו לקדש שם שמים רבים מצא לנכון ללכת ללויה ובשעת ההספד פתח ואמר 'שמחה לארצך' שמחה מובל לקברות לארץ, ממילא 'וששון לעירך', העיר פרשבורג צהלה ושמחה.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

המהנה תלמידי חכמים מנכסיו, מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה

בתורה חלילה וכו', וזהו שאמר 'לא חמור' כו', כלומר, אני גרמתי להם זאת, שעל ידי שלא לקחתי מהם זה גרמה להם שחטאו, שאם נהניתי מהם היה מגין עליהם זאת לבלתי יחטאו.

התגברות הצדיק על הגשמיות מגביהה את פשוטי העם

בביאור הדבר כיצד יש ביכולת נתינת דבר גשמי לעזור לסייע ולהציל את האדם מרדת שחת, ביארו בספרי קודש, שמתוך שהצדיק מתעסק להגביה ולרומם בני אדם, מחמת כן נכנסות בו מחשבותיהם החומריות, והגם שמצד עצמו אין לו שייכות לאותם תאוות גשמיות, אבל כדי שיהיה בכוחו להעלות את כל אותם האנשים השקועים בגשמיות, מתעוררות גם בו מחשבות ורצונות גשמיים כדי שהתגברותו על החומריות תסייע גם לכל הדבקים בו להכניע גם הם את כח התאוה שבהם. וכגון אם התעסק הצדיק להגביה אדם הנתון בתאוות ממון, מתעוררת גם בצדיק תאוה וחמדה לממון מחמת אותו אדם שהגביהו הצדיק. ממילא כששב הצדיק בתשובה על הרהור דק שהיה אצלו, מחזיר עמו בתשובה גם את אותו האדם שיש לו שייכות עמו. וזהו הרמז בדברי חז"ל (חגיגה כ:): 'חומר בקודש מבתרומה', שהחומריות המתעוררת אצל הצדיק הקדוש, באה לו מחמת שהוא מרומם ומגביה אנשים פשוטים, ולשם כך מתעוררת חומריות בצדיק כדי שיתגבר עליה ובכך יסייע לכל הדבקים בו. וזה גם הרמז בדברי רש"י (שמות לד א) 'מהיכן נתעשר משה מפסולתן של לוחות', כלומר מהיכן הגיעו למשה רבנו שכולו רוחניות מחשבות גשמיות של עשירות, אכן כיון שעסק בתיקון נפשות ישראל, על כן מן הפסולת של ישראל הנקראים 'לוחות' באו גם אליו מחשבות גשמיות, ומחשבות העשירות של בני ישראל גרמו גם אצלו מחשבות כאלו.

בתו לתלמיד חכם, והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים, והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה.

המהנה את הצדיק זוכה לסיוע ממנו

כאשר מסייע לצדיק זוכה להתקשרות עמו וע"י זה מסייע לו הצדיק במידה טובה המרובה ומגביה אותו אליו להיטיב עמו, על דרך שאמרו חז"ל (סוטה לה). הארון נושא את נושאו, ופירש הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב ע"ה, לרמוז בא שהצדיק מגביה ונושא את הנושאים והמסייעים אותו, להשפיע עליהם השפעות טובות ולהציל אותם מכל צרה וצוקה 'כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף' (דברים לב יא). ובכלל הסיוע, אינו רק השפעות טובות בגשמיות ורוחניות, אלא ביד הצדיק לרוממו מטביעתו בחומר הגשמיות, וגם אם אדם חטא והרשיע הרבה עדיין ביד הצדיק לסייע לו להצילו מרדת שחת ולהשיבו בתשובה שלימה.

אם היה מקבל משה רבינו מקרח ועדתו היה יכול להצילם ולהשיבם בתשובה

הוא מה שביקש משה רבינו ע"ה על קרח ועדתו, אל תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי, ולכאורה מה עניין זה לכאן, כלום שונה הוא הדבר אם כן היה לוקח מהם חמור, הרי קרח ועדתו חטאו והרשיעו בהתקוממותם ומחלוקתם כנגד משה רבינו ע"ה, וכבר בזה אינם ראויים שתתקבל מנחתם. אלא כך ביאר קודש הקודשים הנועם אלימלך ע"ה (קרח ד"ה וידבר), אכן אם היה מקבל מהם הנאה מממונם היה יכול לפעול שיעזבו רשעים דרכם הנלוזה וישובו בתשובה, אך כיון ולא ההנו את הצדיק שוב לא יכול היה להצילם. וזה לשון קדשו: המהנה תלמידי חכמים וצדיקים מנכסיו, אז ההנאה הזאת תביאהו שלא במהרה הוא חוטא להיות רשע גמור לכפור

ויחר למשה מאד ויאמר אל ה' אל תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי את אחד מהם (טז טו). על הפסוק (שמות כה ג) 'וזאת התרומה אשר תקחו מאתם', דרש האוהב ישראל ע"ה (תרומה ד"ה או י"ל) שבא ורומז אל הצדיקים שיאותו לקחת זהב וכסף מהמון העם, ובזה שנהנים הצדיקים מהמוני העם שמקבלים מהם זהב וכסף ושאר דברים גשמיים הנצרכים להם, יהיה להמוני עם גם כן עלייה והתרוממות, הגם שאין להם נדבת לב הטהור נדבה רוחנית, רק נדבה גשמית זהב וכסף וכדומה, עם כל זה על ידי שהם מייחדים ומקשרים עצמם לצדיקים שבדור ומהנים אותם במה שיש יכולת בידם, אז גם הם יתקשרו ויתעטפו בנדבת הצדיקים בליכס הטהור שהוא כולו רוחנית, ויתעלו ברום המעלות קודש קדשים והיו דבוקים יחד הכנסת ישראל בה' יתברך עם צדיקי הדור, ע"כ דבריו הקדושים. כעניין זה עורר הרה"ק בעל מאור ושמש ע"ה (ויקהל ד"ה קחו): תועלת גדול שיש בהתחברות פשוטי העם לצדיקי הדור, כי פשוטי העם אין להם לב להבין איך לעבוד ה' באמת, ואיך לעשות כל מעשיהם בבהירות, שיאירו כל מעשיהם לה'. רק על ידי שמתחברים עצמם לצדיקי הדור, והם מעוררים לבבם בהתלהבות על ידי דבריהם הקדושים, ואז יבינו איך לעבוד ה' באמת. וצדיק הדור אשר כל עבודותיו הם בהירים ומאירים בכל העולמות, על כן בהתחברותם אליו מאיר גם בנשמות ישראל שיאירו מעשיהם גם כן, ויעלו ריח ניחוח לה' כבשמים. ואכן כבר בגמרא מצינו שהדרך להגיע לדביקות בה' היא ע"י שמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, כמו שאמרו במסכת כתובות (קיא:): 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום' (דברים ד ד), וכי אפשר לדבוקי בשכינה, והכתיב (שם פסוק כד) 'כי ה' אלקיך אש אוכלה', אלא, כל המשיא

יסוד וקיום הכל - ההתבטלות לצדיקים

ע"ה (צו ד"ה כל זכר) וזה לשון קדשו: גודל מעלת דיבוק חכמים וצדיקי הדור כל המסתופף בצילם ומתאבק בעפר רגליהם, אף כי הוא אינו במדריגה הנכונה עם כל זה אם הוא מחובר לטהור יש לו תקומה להיות לו עליה ע"י הצדיק, כי 'כל המחובר לטהור טהור', כמו שאמרו במשנה במסכת זבחים פרק ט' (מ"ה) 'הקרנים והטלפים כל זמן שהם מחוברים יעלו, פרושו לא יעלו', רמז על הנ"ל, אם הוא מחובר לצדיק יעלו עמו אף שהוא בשפל המדריגה. כי כן הוא כח הצדיק לתת טעם בתורה ומצוות שלו להרימם למעלה. כמו ששמענו מאת הרב הצדיק **המנוח מורנו הרב חייקא המדורא זלה"ה** שהיה עוסק בתעניות וסגופים כמה פעמים משבת לשבת והיה נעור אלף לילות לעסוק בתורה, ועם כל זה לא הרגיש בנפשו תיקון השלימות עד אשר בא אל **הרב הקדוש המגיד מורנו הרב דב בער ממעזריטש זלה"ה** ותיכף נגמר תיקונו הראוי. כי הטעם שנותן הצדיק בעבודתו היא העיקר כנ"ל. עד כאן הם דברי קדשו.

עבודה עצומה נדרשת כדי להתבטל בפני הצדיק ורק כך יעלה הצדיק

הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא ע"ה שאל את רבו היהודי הקדוש ע"ה על דבריו שאמר בדברי המשנה 'המחובר לטהור טהור', אם כך הוא הדבר נמצא לקתה מידת הדין, הכיצד יתכן שאדם יהיה עבד ה' כל ימיו ובמסירות נפש ממש בכל העניינים עד שיגיע להיות טהור, שכן ישנם חמש מדרגות עד שיבוא האדם לטהרה, כפי שאמר רבי פינחס בן יאיר (ע"ז כ'): 'זהירות מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות, נקיות מביאה לידי פרישות, פרישות מביאה לידי טהרה', ויבוא אדם שלא עמל ויידמה לצדיק ויהיה טהור בכך, נמצא בא לטהרה בקלות גם ללא סדר המדרגות, וכי הקב"ה ותרן הוא. השיב לו הרב היהודי ז"ל שאין זה עוול כלל בחוקו, כי להיות מחובר לטהור יותר עבודה מלהיות בעצמו טהור, שזה עבודה גדולה מאוד להיות דבק לצדיק האמיתי ויותר קשה מלהיות צדיק בעצמו ואין כאן ויתור כלל.

אינה מתירה את עצמה. מבאר רבי נתן, בטענה זו נמצא עיקר מחלוקתו של קרח, הוא סבר שכאשר יש אדם צדיק ובדרגה גבוהה בבחינת טלית שכולה תכלת אזי אינו נצרך לצדיק, מאחר וצדקותו עומדת לו להעלות מעשיו למען שמו יתברך. אך האמת היא, כי גם טלית שכולה תכלת, שאף אם 'כל העדה כולם קדושים' צריכים הם למנהיג, וכך גם תלמיד חכם שבבחינת כולה תכלת ומלא קדושה, עם כל זה אינו יכול בלעדי ההתבטלות לצדיק.

הצדיקים כבית המקדש שמהם נשפעת קדושה לכל הדור

על דבר זה חזרו ונשנו בהיכלם של צדיקי הדורות יסודות הביטול לצדיקים, וכבר בראשונים הגדילו אומר בזה, וכלשונו של **הר"ן ע"ה** (דרשות הדרוש השמיני): והוא שאין ספק שראוי שנאמין, שכמו שבזמן שבית המקדש קיים, היה המעון ההוא המקודש מקום מוכן לחול שפע הנבואה והחכמה, עד שבאמצעות המקום ההוא היה שופע על כל ישראל, כן ראוי שיהיו הנביאים והחכמים מוכנים לקבל החכמה והנבואה, עד שבאמצעותם יושפע השפע ההוא על המוכנים מבני דורם גם אם לא ישתתפו עמם, אבל מצד המצאם בדורם, שהם עצמם כמו המקדש המקודש וכו', ולפיכך בהמצא לחכמים והחסידיים בדורות, יהיה השפע שופע עליהם, ובאמצעותם אפשר שיהיה שופע על כל המוכנים מבני דורם, וכל שכן לאותם שהם מתקרבים אליהם ומשתתפים עמם.

גדול כח הצדיק להעלות אף הפחותים המחוברים אליו

וכך היה מרגלא בפי צדיקים המשנה במסכת כלים (פי"ב מ"ב) 'כל המחובר לטהור טהור', וביארו, כפי שבכלי הדין בו כי המחובר אליו הרי הוא כמותו וטהור יחד עמו, כך הוא בכל אדם מישראל, כיון שמחבר עצמו לטהור הוא הצדיק נעשה אף הוא טהור כמותו.

באור יקרות האיר זאת התפארת שלמה

ויקח קרח וגו' ויקמו לפני משה וגו', נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם. ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אלהם רב לכם, כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשא על קהל ה' (טז א-ג).

כך דיבר בקדשו הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ע"ה (קדושת לוי ד"ה בוקר) בביאור המשנה (ר"ה כד.), 'ראש בית דין אומר מקודש וכל העם עונין אחריו מקודש מקודש', דהיינו, הצדיק יש לו קדושה אחת להתקדש שכבר תיקן עצמו מכל מיני רעות והפשיט עצמו מכל גשמיות, מוכן הוא לעבוד את ה' בלי שום הפסק בעבודה תמה ונקיה שכולה טוב בבחינת 'עשה טוב', ולכן אומר פעם אחת מקודש שכל עבודתו להתקדש ביראה עילאה. אבל העם עונים אחריו מקודש מקודש, שהם צריכים להתקדש בשתי קדושות האחת לסור תחילה ואז לאחוז בדרך 'עשה טוב', יראה תתאה ואח"כ יראה עילאה, ובכך יוכלו להיות מקודשים בקדושתו יתברך.

המעייין בדבריו יראה כי מונח כאן עומק נוסף, והוא שרק לאחר שראש בית דין אומר 'מקודש' אז יכולים שאר העם לענות אחריו 'מקודש מקודש', שכל עבודתם של העם יכולה היא שתצא לפועל רק ע"י ראש בני ישראל הלא הם צדיקי הדורות, וגם אם עומד האדם בדרגה גבוהה בעבודת ה' אינו יכול להשלים מעשיו מבלעדי הצדיק.

טעות קורח שהשלם במעשיו אינו נדרש לעבודת הצדיק

ראיה לדבר הוא האמור בפרשתנו בעניינו של קרח שהיה בדרגה גבוהה מאוד, ועם זאת נפל ונכשל למרות מעלתו כאשר חלק על משה רבינו, שכן עיקר הכל להיות בטל לצדיק ורק כך יש קיום לכל מדרגותיו. וזאת אשר ביאר **החתם סופר ע"ה** (תורת משה בפרשה) בשם רבו **רבי נתן אדלר ע"ה**, בדברי המדרש (במדב"ר יח ג), קפץ קרח ואמר למשה, טלית שכולה תכלת מהי שתהא פטורה מן הציצית, אמר לו משה רבינו, טלית זו חייבת בציצית, אמר לו קרח, היתכן שארבעה חוטי הציצית מתירים את הטלית והיא עצמה שכולה תכלת

יצא לאור ע"י מכון אור לישראל © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או לנצל ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישראל עיצוב ועימוד: שוקי קנר

